

SZERKESZTŐI IRUDA

Belmagyar-utca 47-dik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ „ELLENZÉK” ELŐFIZETÉSI DÍJA:

Egész évre 16 frt. vagy 32 korona. Negyed évre 4 frt. vagy 8 korona. Félévre 8 frt. „ 16 korona. 1 hóra 1 frt 50 kr. vagy 3 korona.

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat. Kéziratok nem adtnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33. szám.

HIRDETÉSI DÍJAK:

Egy □ centimetryni tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reklam sora: 1 frt. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Nyilttári ozikkek:

garmand sora után 20 kr. fizetendő.

Járszalagon.

Különös tünete az időnek, hogy Magyarország újabb alkotmányos korának első — ugynevezett — polgár miniszterelnöke minden információt Bécsben szerez meg és csak azt cselekszi, a mit előzetesen Bécsben jóváhagytak.

Ujabb időben, — s különösen a mióta Wekerle jutott a közkormányzat élére — naponként hallhatunk arról, hogy a bécsi körök így meg úgy instrálják a magyar kormányelnököt s így meg amúgy szabnak irányt Magyarországnak belügyi politikájának.

Hát eddig is eleget járkáltak a magyar miniszterek Bécsbe. Tiszta Kálmán és Szapáry Gyula elégszűrű megfordultak a Ballplatzon, de annyit s aránylag oly rövid idő alatt még egyikük sem taposda Bécs járdáit és a Burg parkettjét, mint Wekerle — a polgár-miniszter.

A mióta miniszterelnök lett, alig telt el 3 hó és ennek, mondhatni egy harmadát — Bécsben töltötte.

Ugy mondhatni, hogy Wekerle Bécsben amolyan politikai felnőtté lett p ó t t a n f o l y a m á t járja.

Wekerle Bécsben informál minderről a mi Magyarországon történik.

Wekerle Bécsben időzik minden olyan alkalommal, a mikor valamely fontosabb állam ügyben döntő elhatározás válik szükségessé.

Wekerle Bécsben kap utasítást minden fontosabb belügyi kérdésben.

Egy szóval: Magyarországot érdeklő minden államügyben a döntő határozat Bécsben hozatik.

Minden nemzetiség törekvési irányzatot Bécsben fojtának el.

Minden jelentősebb és Magyarországnak tisztán belügyi dolgait — Bécsben határozzák el.

Vagyis valahányszor valamely nevezetesebb közkezdésben kell valamit dönteni, vagy valamit kezdeményezni, akkor Wekerle mindig Bécsben van és mindig Bécsből tér meg instrukciókkal, és itthon csak olyast proponál és olyat határozhat, a melyet

Bécsben eldöntöttek még pedig oszták szájíz szerint.

Hogy már most ilyen póttanfolymot járó miniszterelnök mikép tudja magát emancipálni olyan befolyásoktól, a melyek a magyar ügynek csak kárát idéztetik fel, azt tán nem is kell bizonyítanunk.

Eddig is láttuk ugyan nyomait Magyarországnak tisztán belügyi dolgaiban s a beligazgatás kérdésében is érvényesülni azt s bécsi befolyást, a mely még tán soha oly vakmerő nyíltsággal — mint épen a Wekerle kormány alatt — nem érvényesült és tán soha annyira rombolólag nem hatott a közviszonyokra, mint épen napjainkban.

Eddig Wekerle úgy viselkedett, hogy ő a magyar nemzeti politika követelményeit igyekszik kielégíteni s az ő politikai rendszere tisztán a nemzetiségekre van fektetve és ime most kiderül, hogy Magyarországnak dolgaik tulajdonképpen Bécsben intézik el s Wekerle Bécsből internál még politikai ideákat is, hogy aztán idehaza a szerint folyanak a dolgok, a mikép a bécsi köröknek tetszik és a hogy a bécsi körök diktálják.

Hogy mindezek nem üres feltevések, hanem — fájdalom — igen komoly valóságok és csak az a sajnálatos, hogy ez a vészes befolyás épen most kezd jobban lábra kapni — a mikor azzal hízleghetünk megunknak, hogy közölgainkat egy polgárminiszterium vezeti, a mely látszat szerint nem Bécsnek, hanem Magyarországnak tetsző politikai irányzatot honosít meg.

Fájdalom, a tények a mellett bizonyítanak, hogy Bécs még most kezd nagyobb szerepet játszani Magyarországon.

Hogy azonban e szerepet ne sokáig játszassa, arról gondoskodni az ellenzéki pártok feladata.

Wekerle Bécsben.

Bécs, febr. 18.

A „M. H.” írja.

Wekerle miniszterelnök holnap vasárnap ismét ideérkezik. Ideutazásának ezuttal is fontos politikai céljai vannak.

téleinek megoldására ösztönöz. Tudni akarunk, mert érezni kezdjük, hogy a tudás az első feltétele annak, hogy összeköttetésben, összhangban legyünk a világegyetemmel. Ezért igyekszik a tudomány a társadalomnak minden rétegein áthatolni, mindentörvényszerűen. Soba oly általános uralma nem volt még a tudománynak. Természetesen nincs mit okoskodni azokkal szemben, a kik azt hiszik, hogy az emberiség történelme csak cél nélküli forrongás és izgalom; nem lehet az emberiség haladását megérteni azzal, a ki azt maga magától meg nem érezte, föl nem fedezte. Hanem ez itt a XIX. század első, eredeti symboluma. Megértettük, hogy az egyének és egyedek felett van az emberiség, a mely él és fejlődik, mint minden szerves egység és mely, mint minden szerves egység, a tökély felé törekszik, azaz lényének teljes kiképzése és összhangja felé. Hosszu évszázadokon át a gyermekesség sötéttségében tengődött, haladt előre a mi emberiségünk öntudatlanul, míg végre lassan-lassan fölismerete magát, öntudatra ébredt és magához igyekezett ragadni saját élete vezetését. A nagy francia forradalom az emberiségnek legelső kísérlete e tekintetben. Halhatatlan nagy pillanat ez, melyet még nem látunk elég tisztán, mert igen közel van hozzánk, de mely megfelel a gyermeknél azon időpontnak, a mikor a szabad, erkölcsi és tetteiről felelős egyed életre ébred nála, s ő megszüntülnek, vagy mások szeszélye és akarata által vezetett, tehetetlen kis állatnak lenni. Ekkor mutatkozik a gyermeknél is, ha nem volt az csirájában elfojtva a szellemi és erkölcsi öntudatos kíváncsiság az előre ösztönöz tudnivaló.

Mert minden igazság, a mit felfedeztünk az örök tökélynek egy-egy parányi vonása, egy-egy változata s az az ember nem él hiába, a ki az emberiséget, ha csak egy lépésnek a tíz milliommód részével is előbbre segítette. De épen azért, hogy annyian keresik most az igazat, rendkívül elágazódnak a tudományok, mindenik egy vagy más apró kis részletébe merül bele, eltűnőre a régi kor syncretisise. Mert vagy buta elmékel találkozunk, melyek még üresek, nem érdeklődnek, nem keresnek semmit, mert nem élnek s a nemlét nyomasztó unalma alatt tengenek; vagy keresőkkel, de kik még egymástól elszigetelve s legtöbbször a nagy, egységet szem előtt veszítve, apró részletekbe tévednek bele. Az analysis korszakát éljük, mely átmeneti, háborús, összhangtól nélküli, meddőnek látszó korszak, mivel, hogy az analysis nem terem, csak, a midőn helyesebb, igazabb utakra terel, tisztább fogalmakat ad, előkészíti az összefoglaló synthetisre, mely egykor, majdan öntudatos összhang lesz, akkor, a mikor a tudományok oda fognak jutni, hogy összetalálkoznak, összeolvadhatnak a tudományok bölcsességében. Akkor az emberiséget tudományosan fog lehetni szervezni az igazság törvényei szerint s meg fogják teremtetni az emberiség pszichológiáját, mely az emberre nézve a legérdekesebb, legfontosabb tudomány lesz.

Addig is az egyes buvároknak igyekezni kellene a célt, az egységet el nem veszíteni szem elől és bizonyos szolidaritásban maradni egymással, mert különben az eruditio gyakran gyerekeskedésé fajul át. Azt keresik például, hogy a költő, a midőn irt, vagy a tudós, a midőn feltalált milyen színt kabátot viselt vagy hány gomb volt ezen kabátban s arról képesek egy-egy vaskos kötetet írni. Ez főleg német szomszédainknál jutott ill tulašba. Nem lévén többé képesek

Miniszterelnökük ugyanis ezuttal magával hozza a zsidó vallás recipiálására és a vallás szabad gyakorlására vonatkozó teljesen kidolgozott törvényjavaslatokat legfelsőbb approbáció végett. Feltétlenül hitelt érdemlő körökből merített információim szerint a javaslat egészen meg fog felelni azoknak a várakozásoknak, — amelyeket a liberális szempontról Magyarországon hozzájuk fűztek.

E törvényjavaslatok parlamenti tárgyalása azonban sokkal több időt fog igénybe venni, mint amennyit az önk politikusai azokra kontemplálnak, noha egyáltalán nem kell tartani attól, hogy a töréndház valami nagyobb akciózt indítson a javaslatok ellen.

A polgári anyakönyvvezetés ügyében is határozott propositiókat fog tenni Wekerle ő felségének. E szerint a polgári anyakönyvvezetésről szóló törvényjavaslatban a vegyes házasságokból született gyermekekre nézve csak az a rendelkezés lesz, hogy az anyakönyvekben pusztán a szülők vallását fogják följegyezni mert így, az 1868-iki törvény értelmében önként meg van állapítva a gyermek vallása is. (Ezt már két héttel ezelőtt jelentettük is. A szerk.)

A kultusz-budget tárgyalása alkalmával a kormány ezt tudtúl is fogja adni a háznak, föltéve természetesen, hogy ő felsége az elintézés e módjához megadja beleegyezését.

Ugy értesültünk továbbá, hogy a fontosabb említett törvényjavaslatokat a husvéti szünetek után fogják tárgyalni a képviselőházban és miután nem kell tartani attól, hogy a főpapság valami intenzívebb ellentételt fejtessen ki a javaslatokkal szemben, ezek alkalmasint már májusban törvényerőre fognak emelkedni.

Az egyházi törvényjavaslatok tehát az előre megállapított sorrendben kerülnek majd a parlament elé. Áll ez a zsidók recipiálására, a vallás szabad gyakorlására és a polgári anyakönyvvezetésre.

De nem áll — et nunc venio ad fortissimum, a polgári házasság kérdésére nézve. Ez a kérdés ugyanis mesterséges elposványosításnak néz elébe. A terv ugyanis az, hogy ez a kérdés szép lassan, föltűnés nélkül levetessék a napirendről és a felekezettek közt elintézendő kérdéssé degradálassék, amikor aztán a törvényhatóságok, zsinatok, esperesek vitáztatásainak anyagául szolgálhat. E vitáztatások közben apránként teljesen elejtik a polgári házasságnak kérdését

magát, vagy legalább is a kötelező polgári házasság behozatalát.

Kovács Albert beszéde.

(Vége.)

A rangosztályokba való sorolás hátrányait ezen eszes, tanult és önértékes osztálynak még igen jelentékeny fizetés emeléssel sem lehetne kárpótolni. Ennek illusztrálására felolvasom egy tanár hozzám intézett levelének néhány sorát. (Halljuk! Halljuk! Olvasassa.) „A tanárság még a fizetésemelés mellőzését is szívesebben tűrte volna, csak az önértékét oly mélyen sértő, magas fokú qualificatiójához méltatlan esztályozás szegényétől kímélték volna meg.” (Több hang a szélsőbalon: Tökéletesen igaz!)

Biztosíthatom a t. házat, hogy ez a magyar tanári testületnek általános nézete. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Ha e törvényjavaslatban igaz volna az, a mit az előadó ur egyik felszólalásában mondott, hogy mindenképp a közketonáságon kell kezdenie, de minden közketonásnak a patronálásában kell éreznie a marschallbotot, ha ez kereszttel lenne víve a törvényjavaslatban, vagy ha az a nagy igazság, a melyet tegnap a miniszterelnök ur mondott, hogy egyik foglalkozás ép oly tiszteltetelmű, mint a másik, volna keresztülve a javaslatban, akkor a dolog sok tekintetben másként állana, ugy de e törvényjavaslat szemből az előadó urnak, mint a miniszterelnök urnak magában véve igen szép szövegei nem egyebek, mint frázisok, melyeknek a törvényjavaslat szövege semmi tekintetben meg nem felel.

A törvényjavaslatban t. ház, vannak rangos és nem rangos foglalkozások. Rangos foglalkozás az, mely habár legalul kezdődik is, de felmehet ugyanazon foglalkozást tűze a legmagasabb rangig.

Rang nélküli foglalkozás pedig az, a mely közből valahol kénytelen megállni. A rangosság a maga teljességében e törvényjavaslatban csak a bírói szolgáltnál van keresztülve, ép azért a bíróság gratulálhat kormányzásának. Más foglalkozásokban a közketonának nincs joga sem a marschallbotot, sem a foglalkozások egyenlő tisztességét érezní; de minden mások között legkevésbé a tanári foglalkozásban! Hiszen t. képviselőház, a közönséges dohány-fináncz, a ki elemi iskolai képzettséggel belpéhet és ezen qualificatióval és azzal az ügyességgel, a melyet ott működése közben megszerez, felemelkedhet a VII. rangosztályba. (Ugy van! balföl.) A polgári iskolai tanár ellenben, a kinek az egyetemmel egyértékű qualificatiója van, vagy attól csak egy hajszálnyira különbözik, a XI. rangosztályban kezd és a X-nél elvégzi, még az igazgató is. (Ugy van! balföl.) Ha a dolog így áll, akkor a professor miként ábrándozhatik a marschallbotról, vagy miként lehet azt mondani, hogy ebben

a törvényjavaslatban a foglalkozások közt nincsen tisztességbeli megkülönböztetés téve? (Élénk helyeslés balföl.)

Ez a körülmény az, a mely mutatja, hogy Hegedűs Sándor t. képviselő ur indítványa pusztán nominalismus, a mely épen olyan hiábavalóság, mint a nominalisták hajdani működése volt s hogy a dolog lényegén, a törvényjavaslatban lefektetett institúción ez semmit változtatni nem fog. (Igaz! Ugy van! balföl.) Épen ezért egy határozati javaslatot fogok beterjesztetni, (Halljuk! Halljuk!) a mely azt tartalmazza, hogy az összes tanárok, tehát nemcsak a kultuszminiszter kormányzása alatt, hanem valamennyien vétessenek ki az osztályokba való tartozás alól és a fizetésük, alapfizetés és korpótlék alakjában rendeltessék. (Élénk helyeslés balföl.)

Maga a törvényjavaslat sem sorozza osztályokba az egyetemi és általános a főiskolai tanárokat. Talán, mert annak, a ki e törvényjavaslatot csinálta, visszatetszett és magusa visszahőkent tőle, hogy a VII. VI. osztályban, a hova fizetésüknek fogva tartoznának, egy színvonalra állítatnának ezen tiszteltetelmű emberek a dohányfelügyelővel és a jogügyi aligazgatóval, hogy Szilágyi Dező jogtanár egy színvonalon álljon a jogügyi aligazgatóval és a dohányfelügyelővel. (Derűtség balföl.) Meglehet, hogy még az a kép is elvonul az eszembe előt, hogy a tudós német nemzet (Halljuk! Halljuk!) a maga főiskolai professorait mennyire minden mások felé helyezi a társadalomban, mind tisztességre, mind fizetésre nézve; és ennek az eredménye azután az, hogy bár Németország ma a világ első hatalmassága, mégis a német nemzetnek az a dicőség, a melyet az ő híres professorai szereztek neki, nemcsak sokkal régebbi eredetű, de ma is sokkal nagyobb és sokkal diszegebb, mint minden katonai és politikai dicőség. (Élénk helyeslés balföl.) Ilyen megbecsüléssel környezi Európa minden művelt nemzete azt, a ki a tudományok terén működik és ott eredményeket hoz létre. Csak a magyarnak jutott eszébe az, hogy a dohánybevaltási felügyelővel és a jogügyi aligazgatóval a juris professor egyenlő legyen.

Különben az elemi iskolai tanárok sincsenek osztályokba sorozva, pedig ezek a szegény emberek nagyon megérdemelték volna, ha őket, bár a XI. rangosztályba besorozta volna a t. közketonási miniszter ur. (Tetszés és derűtség balföl.) De ezek már minden rangosztályon alól állanak, még a hivatalsszolgákon is alól, ugy, hogy ezeket Eötvös Károly terminológiája szerint teinsuraknak sem lehet nevezni, hanem csak mestram, — rekturam (Derűtség és tetszés balföl.) Eszembe jut megemlíteni, hogy a t. miniszterelnök urnak a lapok már két ízben, utoljára tegnapelőtt, azt a hirt adták a saájába, hogy a polgári iskolai tanárok nincsenek a XI. rangosztályba sorozva. Az tény, és pedig felteszem, hogy csak sajtóhiba és nem szándékosan történt,

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1893. február 20.

Fin de Siécle.

Gróf Toldalagi Máriának ajánlva.

Ez elnevezés alatt, nem azon többékevésbé ferde, apró kinövészek értém, melyeket nálunk egyedül tisztelnek megezen czim-mel, s melyek talán csak bizonyos iránynak, bizonyos törekvéseknek a kinövészei, hanem azon általános szellemet szeretném tisztelt hallgatóimmal közösen keresni, a mely e századunk végét valóságos jellemez, s a többi korszakoktól megkülönbözteti.

Fin de Siécle, nagyon is visszaélnek általában ezen elnevezéssel, főképp aztán Franciaországban kívül! Derré-borura alkalmazva azt minden kisebb, vagy nagyobb időtlen ségre, vagy képtelenségre. Pedig kinövészek, időtelenségek és képtelenségek mindig voltak és lesznek e világban mindaddig legalább, a mig az emberiség el nem éri teljes nagykorúságát, s összhangzatos egyensúlyát, nemcsak a társadalomnak felső rétegeiben, melyek magukra egyensúlyt soha nem hozhatnak elő, hanem általános, teljes erkölcsi egyensúlyban!

De hát akkor mi jellemzi leginkább századunkat és voltaképpen századunk végét? Kereszük azt együtt, hogyha szívesek beleegyezni?

Talán századunknak egyik fő jellemvonása: a mind általánosabb és általánosabb érdek a tudomány iránt. Az a kielégíthetetlen valami, a mi mindenikünkben öntudatosan, vagy öntudatlanul nyugtalankodik, amint megéredelmük az emberi nevet, most mindnyájunkat leginkább a világegyetem rej-

ly műveket teremteni, mint a milyenek voltak egy Goethe, egy Schiller vagy egy Humbold művei, a poésit, (mert hisz a valódi tudomány előbbre vivője, feltalálója, és költő) a betűk szimmetriájában keresik mély eruditioval igyekeznek magukkal elhitetni, hogy isteni poésit rejlik a „der Gabel” és „die Löffel” szimmetriájában. Mire a magyar némettudós is felbuzdul, nem akarván hátramaradni német mintaképétől és fájdalom! le kellvén mondania a nemek szimmetriájáról, dialalmasan rámutat a „ra, re” ragok szimmetriájában rejő mély poésisra.

De hát ezek kinövészek, ez még sem általános jellege a XIX. század végének, még igen ifjú arra az emberiségre, hogy máris második gyermekéskébe essék, alig bontakozott ki az elsőből! Hanem egyenesen csak onnan ered ez az aberratio, hogy német szomszédaink tökély, életöknek oly pontjához jutottak, a hol félnek az eszmétől s mindnyájan a betű imádói lettek.

Mi is, természetesen, siettünk ezt utána-kozni. — Minden tudománynak csak a szászak sejtéjét, a betűjét tanítjuk, s ezt is „dióhéjba” összvonva. Nagy gonddal kerüljük a szellemet, a lelket, mind azt, a mi valóban érdekes. Hogy csak egy példát hozzak fel, a klasszikus nyelvekre nézve a gymnasumban tanítanak nyelvtant és mondatant, az egyetemen phylogiát. Összehasonlító nyelvészetet, hanem azt, a miért kell nyelvtant mondatant és phylogiát. tudni, azt nem tanítják sehol. Már pedig mi szép, mi érdekes egy nemzet irodalmában? Nem a betű, hanem az emberiségnek valódi ihlete, szent fuvalma, az emberiség lelkének egy-egy állapota, a melyet az irodalom visszatükröz. Ha most a XIX. században írva valaki egy hőskölteményt, mely tökéletes hasonmása

lenne Homer Iliásának, sőt mely annál még tökéletesebb lenne, kikértelné az annyiszor felmutatott hibákat, e XIX. századbeli homeri költemény még sem volna szép, mert nem volna ig a z. Nem annyira Homer szépmint a homeri élet, az emberiség életének azon phásyasa, melyet Homér valdunk megéreztet, szóval a szellem. Ezért a merő tudatlan nem képes e szépségeket élvezni, ha csak nem költő, s az ihlet, az intuitio meg nem adja neki azt, a mit a tudomány megtagadott tőle.

De ha csak a betűhöz ragaszkodunk hiábavaló még a tudomány is, hiában fogjuk kimutatni például bármennyi alapos tudásal, hogy k a k h o s a görögöknél rezet vagy pedig bronzat jelentett, még sem leszünk képesek megérteni miért halhatatlan a görög művészet? Nem fogjuk érezni, hogy az egyetlen művészet a világon, a mely a győzelemből fakadt, hogy ezért hordják magukon a költemények, az irodalmi termékek, a szobrok, az építészeti remek a nyugalomnak, békének, az összhangzatos egyensúlynak, az isteni derűletségnek ama halhatatlan bilyegét, mert mind, mind a médi háboruk múltó koronái valának.

Oh, de betűimádók, rabszolgalelkek mindig voltak, ezt óhajtották is mindig az intéző körök, mert gépeket sokkal könnyebb kormányozni, mint embereket, és semmi sem öli ki jobban a lelket, mint a betű!

Nézünk hát tovább, mi még a XIX. század fő jellemvonása?

A mi századunk szenvedélyvel keresi mindenben az igazat, keresi az igazságot. Irizók atól, a mi hazugság és álmutveltség, álpolgárisodás, mesterkelt és fures conventio.

Nem hiszünk többé, mint azt a XVIII.

hogy a tabellában nem említettnek a polg. isk. tanárok a XI. osztályban, hanem csak a XII.-ben. de már a 3. számú mellékletnek a 139. lapján ott vannak.

Berzeviczy Albert államtitkár: Azok segédtanárok!

Kovács Albert: Igaz t. államtitkár ur, hogy segédtanárokat neveztetnek itt, de a polgári iskolai tanárok létszáma 517, ebből a segédtanároké 172, tehát az egész létszámnak egyharmada. Ezt az egyharmadot pedig nem lehet segédtanárnak nevezni, mert segéd az, ki ideiglenesen, talán a folyó iskolai év végéig kiegészíti a katedrát ott, ahol a rendes tanár talán évközben meghalt. Azonban mielőtt a személyzetnek egyharmada segéd, ez nem kiegészít, hanem rendes intézmény. (Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.) Miután a miniszter elrendelte, hogy mindenki a legalsóbb fokon kezdje pályáját, ezután minden tanárnak 13-14 esztendő kell ebben az osztályban töltenie, tehát ezt nem lehet segéd intézménynek nevezni, hanem rendes intézménynek. (Ugy van! Ugy van a bal- és szélsőbaloldalon.)

Mielőtt bevégezném beszédemet, még a tanár urakhoz is van egy pár szó. (Halljuk! Halljuk! a bal- és szélsőbaloldalon.) Talán erről a helyről meghallják sokan és tán tőlem, régi öreg barátjuktól nem veszik rossz néven. (Halljuk! Halljuk!)

Mikor a tanárok rangosztályba való sorolásának híre elterjedt, sajátságos láz fogta el az egész tanári személyzetet. Kérvények nagy számban küldtek be ide, körleveleket intéztek egymáshoz, vezércikkeket írtak s ezen körlevelekben előfordultak ilyen tanácsok: lépjenek ki mind a középiskolai tanárok a tudományos intézetekből, osszassák fel a tanáregységeket, szüntessék be irodalmi munkásságukat, s ez egyiken az is volt, hogy a jövő választások mindnyájan ellenzéki képviselőjelöltekre szavazzanak. (Élénk derűtség a bal és szélsőbaloldalon és felkiáltások ez a leghelyesebb!)

T. képviselőház! Az igazsátság és a laz ily törvényjavaslattal szemben lélektanilag megmagyarázható és érthető. (Ugy van! balfelől.) De, ha a magyar törvényhozás csakugyan elkövetné ellentét és a közoktatásügy ellen ezen hibát, akkor ennek az orvoslására nem az az út vezet, melyet ők egymásnak tanácsoltak. (Ugy van! balfelől!)

Méltatlanság érhet mindenkit, egyes embert és egész osztályt, de a méltatlankodás érzetének soha sem szabad a kötelesség megértesítésétől fajtulni. (Ugy van! balfelől.) Ki fogja javítani ezt a hibát maga a törvényhozás rövid évek alatt, mert tapasztalja fogja, hogy a hazai tanügyet megromították vele! De, ha ezt az időt a t. tanár urak megakarták rövidíteni, annak csak egy eszköze van. Kötelességeiknek az eddiginél is sokkal buzgóbb teljesítése. (Ugy van! Ugy van! Tetszés balfelől.)

A tanárok hivatalos kötelessége az igazság keresése és annak bátor hirdetése, tekintet nélkül arra, hogy az igazság kinek tetszik, kinek nem, kinek használ, kinek nem. (Ugy van! balfelől.) Ezen kötelességüket a t. tanár urak az utóbbi két évtized alatt meg lehet, hogy kevésbé teljesítették, mint kellett volna. Mert hisz pl. Tisztelt nem próbálhatta a középiskolai oktatás terén olyan furcsa és olyan szeleburdi javaslatot, melyet a t. tanár urak nem magasztaltak volna. Magok között kivették érte, de azért nyilvánvalóan meggyőződve mint Irányi Dániel temetésén. Azon férfiú gyásznapján, kinek ajkain sohasem ment keresztül hazugság, minden álaroz lehullott, s a legutóbbiak a legtehetségesebbek, a leghatalmasabbak üszintén voltak kénytelenek hódolni az egyszerű és tiszta idealista előt. Igenis mert az, a mi rendszer, egyensúly, összhang az erőknél egyenértéke a külső természetben, az igazság meg igazságosság az ember lelkében. Az, a ki hazudik csaló, álarozot visel, az egy darabig boldogulhat külsőleg, sőt anyagi gazdagságot, tekintélyt, hatalmat, magas állást biztosíthat magának, hanem a halállal a megsemmisüléssel kötött szerződés. A hazug, csaló ember nem fejlődik és mivel megállapodás nincs a természetben. Mind jobban és jobban alászáll, mint egyed. Már most mint tagja a társadalomnak az ő hazugsága által csak önmagának akar használni, míg a jó és igaz ember tisztasága és erénye, ha neki nem is hasznos, de hasznos az egész emberiségnek és ez adja meg neki legyőzhetetlen hatalmát. Az igaz ember meghalhat az igazságért és igazságosságért. Ő igenis meghal, de azért semmi sem győzheti le, meghal és örökkévalóságot nyer az igazban és igazságban s két halhatatlan erőben, a mely mozgásba hozza és fentartja az egész világegyetemet!

Éppen így azon osztály, vagy azon nemzet, a mely a hazugságra támasztja és építi fel az ő létének alapját a megsemmisüléssel szerződik és előbb-utóbb hanyatlásnak indul. Mert igaz, hogy szeretetben, háboruban, politikában a legtöbbet jogosultnak tartják még a hazugságot, a hazugság éppen a politika lelke s az ügyesek már csupán csak ezt az egyet veszik még körül bizonyos valóságos lelkesedéssel. Pedig, ha a szeretet a lelke és a legelső tüzhelye az egész egyetemes életnek, ha azon ifjunak s azon fiatal leánynak szí-

nosan hizelegtek neki és ezáltal ők, kik az igazságnak őrei, ebben a körben lehetővé tették, hogy hozzá nem értő ember megromítsa a középiskolai oktatást. És még a jelen alkalommal is, midőn a közoktatási kormány így engedi őket degradáltnak, megáldadják a szándékolt árelmet, de azért ügyesen kikoholt mesterséges czimkekkel és bizelgésekkel illetik azt, a ki ezt ellenük követi. Hódolva tisztelt és szeretett közoktatási nagy vezérünk. És hasonló czimkekkel nevezik. Ez t. kollektív uraim, nem az igazságnak, az a bátor hirdetése, mely kétféle imponál és a megaláztatást már előre is lehetetlenné teszi. (Igaz! Ugy van balfelől.)

Ha a magyar társadalom 20 éven a professzorokat a kizsákmányok épen azon körülmények között, melyben a finanszírozás, az apró fogalmazások; hát most nem tudja megérteni, miért ne lennének ők is berangosztályozhatók ezek közé. (Igaz! Ugy van! a bal és a szélső baloldalon.) A t. tanár uraknak nem azon excentricus uton kell a törvényjavaslat ellen eljárni, melyet emlegetnek, hanem a társadalomnak ezen róluk való tévedését, melynek létrehozásában talán maguk is hibásak, kell megközelíteni kijavítani. (Ugy van! balfelől.) És hogy csak az egyikről szóljak: ha a t. tanár urak a jövő követ-választásokkor azért is, vagy csak azért szavaznának ellenzéki jelöltekre, mert ez a dolog megessett rajtuk, hogyjék el nekem, hogy épen olyan disztelen látványt nyújtanának a társadalomnak, mint a mult választásánál, midőn úgy engedték magukat a kormánypárti urnákhoz tereltetni, mint azok a szavazók, kiket a kortések darab számra szoktak liferálni. (Igaz! Ugy van! balfelől.)

Ezek után én is, mint egy szerény professzor, teljesítvén az igazmondás kötelességét felfelé is a kormánynyal szemben, a lefelé is kollegiálisan szemben a magam ítélete szerint, bevégzem beszédemet és felvonom határozati javaslatomat. (Halljuk! Olvassza!)

Határozati javaslat. Mondja ki a t. ház, hogy az összes tanárok kivételének az osztályokba való sorozás alól és utasítja a vallás és közoktatási minisztert, hogy a tanárok javadalmazásának az alapfizetés és korpólék alapján leendő felemeléséről még ezen ülés alatt törvényjavaslatot terjesszen elő. (Élénk helyeslés a bal- és szélső baloldalon.)

Kérem a t. házat, méltóztatassék komolyan fontolóra venni ezt az ügyet, s nem kicsinyíteni az általam felhozott argumentumokat. (Helyeslés a szélsőbalfelől.) Hogy az erkölcsi önértéket minő súlya van a kötelesség teljesítésénél, azt az általános vitában csupán az igazságügyi miniszter ur ajkáról hallottam, s azért tőle a ki professzor is, első sorban várom, hogy ezt az ügyet komoly megfontolás alá vegye. (Helyeslés balfelől.) Ha határozati javaslatom elismert, megengedem, a részletekbe is lehetne némely javításokat tenni, hogy legalább maguk közt a tanárok közt igazságos arányt hozzunk létre. (Élénk helyeslés és éljenzés a bal- és szélsőbaloldalon.)

40 év múlva.

Február 18-án volt negyven esztendeje annak, hogy az uralkodót Bécsben egy fanatikus ember orgyilkos kézzel támadta meg s csak az isteni gondviselésnek köszönhető,

hogy meg nem ölte. A véres esemény a régi bécsi bástyán történt. Az uralkodó hat óra hosszáig tartó napi munka után a déli órákban szárnysegédével, O'Donnell gróffal a régi bécsi bástyára ment sétálni. A bástya előtt, a honnan a Stadigrabenre nyílik kilátás, megállt s végig akart nézni egy a Grabengraben végbenő katonai gyakorlatot. Alig állt ott két perczig, a mikor egy ember nekirontott s egy hosszú késsel hátulról a feje felé sújtott. Gróf O'Donnell, ki az uralkodó mellett állt, szerencsére még időjében észrevette a merényletet, megragadta a gyilkos vállait, mi által az ütő ereje csökkent s irányja is megváltozott. A kés a király nyakát megsebezte de szerencsére a nyakendő csatján megakadt. O'Donnell a gyilkost a földre teperte, s szintén kardot rántott. Egy Ettenreich nevű bécsi polgármester azonnali segítségére sietett O'Donnell grófnak, megfogta a merénylő hosszú haját, s izmos karjaival a földhöz szorította. O'Donnell most kibuzta a kardját, de a merénylő megfogta a kard pengéjét, mi által a kezét összevagdalta.

Nemsokára megérkezett egy katonai őrszár, hogy a gonosztevőt letartóztassa. Az uralkodó ezalatt nyugodt maradt s bár nyakára erősen vérzett, mégis megessett a szíve, a mikor a gyilkost bántalmazták. Szárnysegédének többször azt kiáltotta oda: „Elakardál O'Donnell, el a karddal!” Mikor pedig Ettenreich a merénylő arcába ütött, csitította hangon odaszólt neki: „Ne bántsa kérem, ne tesse, ne tesse!” Azután O'Donnell karjára támaszkodva Albrecht főherceg palotája felé indult, míg jobbkezelével zsebkendővel tartotta be a vérző sebet.

Utközben odasugta O'Donnellnek: „Ugy jártam most, mint szegény katonám Milanóban.” Rövid idővel azelőtt ugyanis néhány osztrák katonát öltek meg orozva Milanóban. A király szemei egyszerre elhomályosulni kezdtek. „O'Donnell, nem látok!” — mondá a derék szárnysegédnek. A gróf csakhamar a palotába vezette a sebesült uralkodót, friss vizet hozatott és ajkával kiszívta a sebet, mert azt hitte, hogy a kés mérges anyaggal volt bekenve.

Az uralkodó körülbelül három hétig ágyban fekvő beteg volt; betegségét sebláz s a latóképesség csökkenése súlyosította. De már március 15-én az utolsó bulletin adták ki az állapotáról s csakhamar teljesen felépült. A merénylő egy Libényi nevű magyar szabó volt, a kit az orgyilkossági kísérlet miatt kötél általi halálra ítélték s az ítélet végre is hajtották rajta. A merénylet napján a Szent István-templomban hálaldó istentisztelet volt, Bécs városát pedig kivilágították. A merénylet helyén később fogadalmi templomot építettek közadakozásból s azok között a kik a templom fölépítésére adakoztak, a magyarok a harmadik helyen voltak.

Ezt a szomorú évfordulót, melyre a

legsovénabb magyarok sem emlékezhetnek a király személye iránt érzett mély ragaszkodás nélkül, arra használna fel a Reichswehr ez a nevezetűnkre folytonosan piszkoló és magyargyűlöletben feldokló organuma a reakcionárius katonai elemeknek, hogy iméi belőlük mártírsá méregfogát. Olyképen emlékezik meg ugyanis a merényletről, mintha a Kossuth nevében történt volna, a kit most Budapest díszpolgárává választott. A kérdéses bombaszt így hangzik:

„Negyven év előtt történt, hogy a gondviselés fölé csuszította a kést, melyet a ma Budapest díszpolgárává választott Kossuth nevében rántottak ki az uralkodó szent és sérthetetlen személye ellen és hogy a mi császárunknak és urunknak a kapott sebesülés következtében először és ez egyetlenegyszer kellett őriznie ágyát 45 éves uralkodása alatt.”

Bizony meggondolhatná a Reichswehr, hogy az uralkodó szent és sérthetetlen személyét milyen sértheti minden olyan tendenzia, mely a koronája körül csoportosult népeket egymás iránt gyűlölettel igyekszik eltölteni, a mint ezt a Reichswehr cselekszi.

E. K. E. osztályközgyűlés Marosvásárhely.

Marosvásárhely, febr. 20.

Az E. K. E. marosföldi megyei osztálya tegnapi délután 3 órakor tartotta meg évi közgyűlését Nemes Ödön tanár elnöksége alatt. A közgyűlésre megjelentek többek közt Oroszlán István titkár, Márványi Arthur pénztáros, Bartók László, Lázár Benedek, László Gyula, Nagy Sándor, Pap András, Tamás János, Törpényi János, Stein János dr., Szentgyörgyi Dénes stb.

A központi választmányt Radnóti Dezső titkár és Beregszászy László pénztáros képviselték.

A gyűlést Nemes Ödön elnök egy tartalmas, szép beszéddel nyitotta meg, melyben az E. K. E. közigazgatási céljait változtatta, rámutatván az egyesület eddigi sikereire.

Az eljenzéssel fogadott beszéd után Radnóti Dezső titkár terjesztette elő az osztály ügyrendtervezetét, melyet a f. hó 11-én megtartott közgyűlés határozatainak megfelelőleg állított egybe. Közgyűlés az ügyrendet teljesen elfogadta és ily értelemben a megalkulása a választmányt felhatalmazta.

Oroszlán István városi tanácsos, titkár az osztály 1892 évi előterölt tett jelentést, melynek kapcsán a központi kiküldötték kimerítő és teljesen megnyugtató felvilágosítást adtak a pénztárnak kezeléséről és a tagsági díjak felszedéséről.

A katonai ténképek revidióját az osztály is felvette munkaprogramjába és a választmányt felhatalmazta, hogy erre bizottságot küldjön ki.

Fontos határozata volt a közgyűlésnek, egy megyei kalauz kiadása, melyre szintén bizottság fog kiküldetni a választmány részéről.

Ez természetesen aztán ferdeségeket, kinövéseket is hoz létre, mert, fájdalom! emberiségünk még csak egyik végletből a másikba csapva át, halad nagy nehezen előre. Ezért tagadják a haladást azok, kik rövidlátók, és csak ezen átmenetű vonalakat veszik észre az emberiség pályájából.

Most századunknak ezen még öntudatlan ösztöne, bizonyos ferdeségeket, bizonyos túlzásokat hozott ismét létre. Azért, mert sokszor tiszteltettek velünk olyan dolgokat, a melyek valóban nem voltak tiszteletre méltók, a mostani nemzedék már éppen semmit sem akar tisztelni. Azért, mert sok conventió hazug természetellenes állapotot szült és csaláságot teremtett elő, most már minden conventiót lábbal tipornak s lábbal tiporják azon jogosult, természetes érzelmeket is, a melyek a conventiókat talán eléinte létrehozták s a melyek örökké valók. Azért mert az írók és művészek bizonyos konvencionális szépet állítottak fel, a mely eszmény nem felelt meg a lelki szükségeknek, és ennek következtében nem volt többé igaz, most már a másik túlságba mentek, a csufot keresik, a betegeségeket, a teremtés szörnyeit festik le, utánozzák és ez az új szerep, ez az új álaroz épp oly kevésbé igaz, mint azelőbbi. A mellett pedig kétségbeesőbb.

De ez mind nem valódi jellege a mi századunknak. Ezek csak kinövések kisszerű kicsücsorodások melyek, kellő távolságból egészen el fognak tűnni. Mi fog tehát fennmaradni? Az, hogy valóban nagy időket, átmeneti korszakot élünk, mely egészen új, még ismeretlen láthatárokat fog előttünk megnyitni. E XIX századunk végén ép a keresztény ténkeleghez közeledünk. Az eszmék újra nőttön nő, elszakít bennünket a régi parttól s egészen új világ felé sodor! A tudományok lerontják eddigi elválasztó sorompókat s új bölcsészeten olvadnak össze. Mind-nik megvaló fogja hozni a maga világosságát. A XVI században a föld találta meg

Végül Nagy Sándor indítványára köszönhető fejezte ki a közgyűlés a központi kiküldöttéknek, hogy megjelenszék a közgyűlést megismételni szíveskedtek.

Az ereklje-muzeum társas estélye.

Kolozsár, febr. 16.

Már a tizedik társas-estélyt tartotta meg az ereklje-muzeum és a Történelmi Lapok által alakított társaság e hó 15-én a Benigni-palotában levő Nagy Ferdinánd vendéglőjében.

Ezzal tömegesebben érdeklődtek a hívek, mint máskor. Az összejövetel céljára berendezett külön helyiségen kívül a többi szobákat is az érdeklődők foglalták el.

Ott láttuk egy csoportban a 43-as honvédek közül a következőket: Biró József Booskor Lajos, Kalmár Antal, Münszter Ede, Nedoroszték János, Szucsáky Imre. Ott voltak továbbá: dr. Léwy József, Hevesy József, Katteró Márton, Heinrich József, Guszty József, Veress Endre, özv. Bregardt Jánosné, Kolozsári Etelka, Sipos Károly, Pap Márton, Pap Sámuel, Gál Kelemen, Fekete Gyula, Benigni Samu, Kuskó István és mások.

Az estélyen a hangulat igen vidám volt. Nedoroszték János, Guszty József és Kuskó István szíves felköszöntőkben üdvözölték a társaság ma először megjelent tagjait.

Benigni Sámuel az összejövetel emlékére 5 fírt adományozott az ereklje-muzeumnak. A társaság többi tagjai is 10 fírtól kezdve kisebb nagyobb összegekkel 9 fírt adománnyal örökítették meg a muzeum, a rany könyvé-ben e nap emlékét.

Az ereklje muzeum óra a társaság figyelmét felhívta több érdekes újonnan a muzeumba érkezett nevezetesebb tárgyra és képre. E óda a mai gyűlés eredményét, melyet lapunk más helyén közlunk s melyben a muzeum gyarapítására különböző osztályok alakítása véteztett tervbe.

A társaság mindenik tagja kijelentette, hogy ideje és viszonyai szerint lelkesen dolgozni kíván a muzeum érdekei előmozdítása tekintetéből valamelyik osztályban és kórték a muzeuma órá. hogy az osztályok tagjainak megalakításánál a muzeumi igazgatósága reájuk is tekintettel legyen. Ez óhaját előterjesztését a muzeum óra a legnagyobb készséggel ígérte meg.

A társaság esti 11 óráig a legvidámabb hangulatban volt együtt.

— n.

Báli referáda.

(febr. 16-rol.)

Tisztelt szerkesztő ur!

Mikor az ember igen nehéz munkába fog bele, vagy késik, vagy nem tudja elvégezni.

valódi helyét az égbén, a XX században az ember fogja megtalálni valódi helyét a világegyetemben. Nem lesz többé elszigetelve középkori iskolaszikra enjében mély meddővé tette, mert nem érezte magát összhangban sem az éggel, sem a földdel. Most már nem csak szíve magános dobbanását fogja hallgatni, hanem meg fogja érezni minden életnek rhythmusos lüktetését, egyetemes, összhangzatos öntudatra ébred, s ez majd új irodalmat, új költészetet, új művészetet, új, még fensőbb Renaissance-ot fog teremteni. Akkor lesz igazán érdemes élni!

Addig is azt mondja e századunk vége minden egyes embernek:

„Légy igaz és ha te magad igaz vagy, minden igaznak fog tetszeni körülötted, a hazugság hazugságnak fog előtér látszani, s nem szedhet rá. Keresd az igazat tiszta szívvel, önzetlent s ekkor lelked derült lesz, nem fogod érezni fájó elszigeteltséget, mert még az igéret földje előtt is, isteni összhangban fogod magad érezni mind azokkal, kik keresik, keresték és keresni fogják az igazat és ha csak egy homok szemernyivel is növesztetted az igazságot, a jó öszegést e földön, teremtetted valamit s nem éltél hiában. Akkor életed folytonos emelkedés lesz a világosság felé. Nem lesz szükséged fegyverre embertársaid ellen, csak szeretetre, mert magad köré fogod vonni ellenállhatatlan erővel a legjobbakat, a legnemesebbeket, nem leszed elszigetelve, ismerni fogod a tiszta önzetlen barátságot, méltó leszed arra, s az ragyogóvá teheti a legkopárabb, legszomorubb életet. Ez az élet költészet. Ott, ahol a jók, a nemesekek szövetségnek, új élet szívet, szárnyakat nyernek, magassábról látják a jövőt, hisznek a jövőben és siettetik az új kor hajnalát.

Ne panaszkodjunk tehát korunk ellen, hanem nézzünk előre, és mint lelkiismeretes munkások, tegyük meg mindnyájan a magunkét, lelkesen, hőiesen, önzetlent!

De ne csak az igazat keressük, keres-

Hogy bál tudósítással késtem, azt magam is tudom, hogy e bálnak igaz hű képét se vagyok képes adni, azt is sejtem. Hogy a tisztelt szerkesztő urnak e bálról hűsége információval tudjak szolgálni, színműbe mártott tollal kellene írnom. Mivel nem tudok edes nyelven írni, melylyel mindent ki lehet fejteni, nem is kísérek meg bővebben leírni számtalan nyilvánulást annak a közvetlen kedélyességnek, annak a keresetlen egyszerűségnek, mely a bál, a társas vacsora minden egyes mozzanatán nyilvánult. — No meg plane a női toillettek leírásának neki fogom vakmerőség volna, mikor szem-szemmel annyira elfoglalt, — annyit azonban írhatok, — hogy mind szépek a egyszerű voltak.

S mind ezt az élvezetet egy pár családnak, illetve egy pár szép asszonynak köszönhetjük, kik a bált rendezték.

Mintegy 120 vendég gyűlt össze a „Központi” — disztermében kik a legjobban mulatva, reggel 6 óráig maradtak együtt.

Jelen voltak leányok: Székely Sarolta, Akoncz Miczi és Paulina, Medgyesi Papi, Somlyai Irén, Kabdebó Irén, Horváth Margareta, Tamási Terka, Batogh Irén, Vikol Rózi és Terka, Csiky Ilonka, Donovák Terka, Novák Blanka és Gizella stb. Asszonyok: Batogh Péterné, Meskó Lukácsné, Kabdebó Istvánné, Medgyesi Józsefné, Aszlán Lászlóné, Somlyai Lászlóné, Akoncz Sándorné, Kopár Geróné, Vikol Antalné, Csiky Imréné, Voith Miklósné stb.

Sz. ... A. ...

Az irgalom nevében.

A hat árva részére újabb adakoztak: Knöpfler Clementin 2 frt, Molnár Károly 1 frt. Röck Pál Sajó-Ládról 10 frt. Demsik Katalin Apahidáról 1 frt. Szamosújvári tatarékpénztár 2 frt. Barna Bella Orosházán 1 frt. Özv. Mosel Antalné 5 frt, Gaál Elekne 5 frt, Gaál Gyula és Ilus 5 forint. **Összesen: 351 frt 53 kr.**

MINDENFÉLE.

Kolozsvárt, február 20.

— **A böjt első vasárnapja** volt a tegnapi nap. A közönség azonban még nem zökkent ki a mulatozás kerék vágásától s még nem zökkent bele a vezeklés egyhangu napjaiba. A tegnapi napon táncmulatás, zene, ének volt több helyen. A vendéglők látogatottak voltak s a koncert és zene estélyeknek nagy közönsége volt. Kolozsvár társadalmának minden osztálya mulatott. Minden osztály a maga módja szerint. Hol szépen, illően, hol zajosán, hol drasztikusan fej-

stik még az igazságot is. Mert ez századunknak második nagy törekvése, igazságot akar szolgáltatni mindenkivel és mindennel. Innen a szocializmus. Ereje ellenállhatatlan, mert maga a századnak hatalmas, minden magával ragadó fuvalma. Most már minden gondolkodó vagy más gondolatát elfogadó ember, többé kevésbé szocialista, kivétel nélkül, ha bár legtöbbször öntudatlanul, mint a hogy Molière vígjátékában beszélt prózát Jourdan ur, harmincz esztendőn át, a nélkül hogy azt sejtette volna. Mindenki akarna javítani valamit a társadalmi szerkezeten. Legálább saját magáért követel igazságot. Nem akar alsóbb rangú osztályba soroztatni, nem akar többé éhen elveszni. „Követeli a gyomor jogait.” De nem úgy van! Valójában az örök igazság jogait követeli.

Hogyha csak egyedül önön magáért kívánja ezt, saját egyéni tegyvereire szorul és tehetetlen. Hanem ha minden emberért minden élő lényért követel igazságot, akkor a század ellenállhatatlan árjának hatalmával bír. Ezért az önző ember csak a hanyatlásnak indult birodalmokban boldogul csoportosan, ott a hol az életerő növekedésben van, növekszik a jó, az ünzetlen emberek serege is. Mert kell, hogy akkor, a midőn az emberi szív az összes tudományok égő fátylájánál lesz majd át meg át világítva, semmi rejtjei nincsen. Ha csak egy emberrel, ha csak egy állattal, ha csak egy, bárminő kezdetleges léttel bíró lényvel él vissza az ember, vagy a társadalom, ott már felbomlott az összhang, nincs igazság. Ez pedig szükséges, hogy az a mi örök törvény, egyensúly, öntudatlan összhang az anyagi világban, az öntudatos igazsággá változzék át a kifejlődött szívben, hogy a világ-egyetem, magát nem ismerő rthymusos lüktetése öntudatos jósággá, altruizmusú nőjéki magát az emberi lélekben. És ha ez így van, akkor ne féljünk az eszméktől. Neveljünk gondolkodni tudó, szerető, hősiess lényeket, kik ne csak ajkai kal, hanem szívvelkel legyenek képesek binni, kik eszményt teremthetnek magoknak s azt mindennapi életükben is átvisszik, megvalósítják. A mely nemzet legtöbb ily valódi munkást, valódi polgárt nevelhetne az, bár mily kis számmal volna is, kétségkívül a világon a legnagyobb nemzet lehetne!

beveréssel, emberi öléssel igazítva el az ital közben keletkezett vélemény különbséget.

— **Az erdélyi Irodalmi Társaság** tegnap tartotta meg február havi felolvasó ülését nagyszámú hallgatóság előtt. A felolvasásokat megelőzőleg az elnökölő dr. Felméry Lajos egyet. tanár jelentette be azokat a megvételeket, testületet és egyeseket, a kik a társaságnak alapító tagjai lettek. Ezután dr. Szádeczky Lajos egyet. tanár tartott érdekes felolvasást Mihály vajdáról. E. Kovács Gyula olvasott fel egy csinosan irt verses töredéket Felszeghy Dezsőnek egy nagyobb munkájából. Ezután Malonyai Dezső titkár olvasta fel Bede Jób egy postikus és szépen megirt elbeszélését, a mely mély hatást gyakorolt a közönségre. Végül Apáthy István olvasott fel költeményeket. A terem minden részét betöltő nagyszámú közönség megéljenzte a felolvasásokat.

— **A római pápa jubileumi ünnepe** Kolozsváron nagy díszrel ment végbe. Szombaton este 6—7 óráig az összes harangkát meghúzták a kath. templomok tornyaiban, vasárnap délelőtt 9 órakor ünnepélyes mise az összes helyi papság segítségével mellett infulával tartotta Bíró Béla apát kanonok. A mise főszószói ezek voltak: Introuitus előtt az oltárnál „Te Deum” versiculussal és hozzátartozó háladási imával, melyek a püspök által irattak elő körlevéllel. Introitus karral. Graduale. „Ecce pontifex magnus”, Müller Ottóktól. Credo, női és férfi vegyes kar zenével. Offertorium solo, Kaposi Józsa k. a. Sanctus dalkör. Benedictus solo, Szilágyi Ferencz. Agnus Dei az összes kar. Utolsó evangelium után 3 miniatyánk és 3 üdvözlőgy az előírt imával mondatott. „Legyen áldott az ur szent neve, mostantól fogva és mindörökké. „Veni Sancte”. Egyházi beszéd, melyet tartott Tózsér László segédlelkész az egyházalapítóról és XIII. Leó pápa életének főbb pontjairól élénk lendülettel. A misén a dalkör, színházi zenekar több tagjából s több előkelő hölgy közreműködésével alakult vegyes karral emelte a szent ünnep áhítatoságát. Az istentiszteleten az erd. r. k. status tagjai továbbá a meghívott hatóságok és hivatalok testületileg jelentek meg.

— **Felolvasás.** Az iparos egyet. főtéri palotájában tegnap d. n. igen érdekes és tanulmányos felolvasást tartott Kovács János az unitárius főiskola tanára. A felolvasásra igen nagy számban jelentek meg, úgy, hogy a terem egészen megtelt érdeklődőkkel kik közt több nő is volt. Kovács János Amerikáról tartott felolvasást, illetve javarészen szabad előadást. A hallgatóság élénk figyelmé és nagy érdeklődése mellett igen tanulságosan fejtegette Amerika felfedezését földrajzi fekvését, melyeket térkép magyarázatokkal is kísért. Majd az amerikai család és államéletet vázolta érdekes vonásokban, s főleg azt mutatta ki mennyire változó adatok azok azok, melyek az amerikai családéletéről, s főleg a vallási dolgokról elterjedtek.

— **A kolozsvári zenekonservatórium** tegnap délután saját helyiségében házi hangversenyt rendezett. A hangversenyen a terem s az előcsarnok szorongásig megtelt előkelő közönséggel. A műsornak ki-válóan érdekes pontja volt Girsik Gyula éneke, melyet a közönség színtni nem akoró tapssal jutalmazott. Girsik a „Merlin” című dalműből énekelt gyönyörű hangon elragadva a közönséget. Mendelssohnól Vonós négyest halottunk, melyet Farkas János (1. hegd.), Gáman Dezső (2. hegd.), Huszár János (viola), Tonházi Jakab (cello). tetszéssel adott elé. Mendelssohn. Nyitányát (Hebridák). 2 zongorán 8 kézzel előadta: Borbély Sarolta, Feszt Irén, Weisz Irén és Duchony Ilona. Liszt F.-tól Loreleyt sürd tapsot aratva énekelte Bogdy Katiza. Az utolsó előtti pont Wagner-Grützacher. Ünnepi zenéje volt gondokára. Szerencsi Ede, Gáman Dezső, Tonházi Jakab és Finály György játszták nagy praecizióval. A műsor utolsó pontját a növendékek kara zárta be. Farkas Ö. Alkony az erdőben című darabját énekelte: Halász Adél, Szathmáry Róza, Sugár Mariska, László Sylvia, Kolozsvári Etelka, Duchony Ilona, Duchony Erzi, Aaron Mariska, Széles Gizella, Tokaji Etelka, Brauner Angelia, Urbanetz Emilia, Bogdy Margit, Seemann Teréz és Kabdebó Irén. A fiatal kisasszonyokat, kiknek éneke gondos iskolázottságról tanuskodott, a közönség zajosan megénekte. A műsor 6 órakor ért véget. Kár volt ezt a szép hangversenyt nem a redoute nagy termében rendezni, mert ez a hely szűk és nagyon piszkos is volt olyan szép közönség befogadására. Különösen a hátsó lépcső feljártát volt minden kritikan aluli. Olyan sáros, olyan szennyes volt, hogy az ember undorodással ment rajta fel. Ráadásul még ki sem volt világítva este, a hangverseny végén.

— **Üngyilkosság Kolozsváron.** Gyásza van a katonaság kolozsvári önkéntes gárdájának. Egyik tagját Bába Pál elvesztette, ki megunt a katonai subordnációt s s a reggel golyót röpített agyába. Az esetről a következő részleteket közöljük: Bába Pál r. k. önkéntes s.-sz.-györgyi szü-telét-ü ma reggel 8 órakor revolverrel halántékán lötte magát b.-közép utcáira 51 sz. lakásán. Üngyilkosságának valódi okát a vizsgálat lesz hivatva kideríteni. Az üngyilkos ezelőtt papnövendék volt, s mint bölcsészeti-kari hallgató, beállt önkéntesnek. Az üngyilkos levelet hagyott hátra, melyet „Bába J. 81 éves édes apámnak a kibecsületben ösztölt meg” — címmel látott el. A mentők: Jó-rend és Sajtos Károly a mikor kivonultak már csak a halált konstatálták. A katonai hatóság, a mint a szerkesztőségéről értesült nyomban kiszált az eset felvételére. Az üngyilkos hulláját a katonai halottas ház kamrájában helyezték el. Az üngyilkos barátjai szerették. Derék, szolid józan életű ember volt. Az elhunyt édes apját a szomorú esetről táviratilag értesítették.

— **Színház.** Szombaton este „Coriolanus” adták a színházban. Az előadás ensemble-járól csendesen hallgatunk, mert biz az nem tartozott a jobbák közé. Egyes szereplők azonban több kevesebb sikerrel álltak meg helyüket. A hős Coriolanust E. Kovács Gyula játszta elismerő tapsok között. Gál és Szentgyörgyi a két népszóvónokban karakterisztikus ábrázolást nyújtottak. Még csak Csiky és Szerényi Gizella emelkedtek ki abból a szűke színtelen ködből, mely az előadásban borongott.

— **Műsor.** Színházunk legközelebbi ujdonsága Murai Károly 3 felv. vígjátéka: „A pezségő” lesz, mely a bpesti nemzeti színházban folytonosan szufolt házak előtt kerül színpadra, ami eléggé bizonyítja a vígjáték sikerét és mulattató voltát. A vígjáték sikerét és mulattató voltát. A vígjáték főbb szereplői: K. Gerő L. Hunyady M. Maróthy M. Dolly E. Várdiné, E. Kovács Gy. Gál Gy. Főris P. Rátónyi A. Megyeri D. A felsorolt nevek biztosítják a darab jó összejátékát és kifogástalan előadását.

— **Emberlén és kétvízközt.** Nagyszertű „csendélet” uralkodik a rendőrség jóindulatából Kolozsváron a két viz közn. Napi renden van a lopás, a fajba verés és más apróbb az éjnek szánt mulatság. Az ott lakást és menhelyet találó akasztófavirágok egyike, belebb ment egy lépéssel s egyik társát az éj folyamán agyon lötte. A dolgot a következők értesítést közli tudósítónk: Az éjjel, éjfél 12 órakor jelentették a mentőknek, hogy a kétvízközt 215 sz. háznál véres verekedés és állítólag gyilkosság történt. A mentők Péterfy István és Imre Domokos személyében kivonultak és konstatálták az említett háznál hogy a veszély csakugyan nagy. Takács Györgyöt ki 35 esztendő nap-szamos szentlászói születést ott találták vérben, fején löbessel önkivületi állapotban. A mentők bekötötték a haldokló sebeit, kórházba szállították, hol ma reggel 3 óra után kiszenvedett. Az áldozat egy társával össze-verekeedett, a ki bosszúból pisztolyiával meg-lötte. Tettest a rendőrség állítólag már el-fogta.

— **Házi táncestély.** A kolozsvári korcsolyázó egyet. pénzértára gyarapítására sikerült táncmulatást rendezett tegnapelőtt este a redout termében. A mulatságon együtt volt az az előkelő közönség, a mely akkor, a mikor „fagy” a zenének és a villanyvilági-tal mellett rendezni szokott korcsolya-estélyeken egymásnak találkát ad. A mulatságon mely a hajnali órákig tartott, igen vidám hangulat uralkodott. A táncestély, egy vidám mulatság kellemes emlékein kívül anyagi jóvedelmet is eredményezett az egyestletnek.

— **Hangverseny.** Bianchi, Bürger és Tarnay holnap tartandó hangversenyén a két szakasz közt Rosen Gy. kedves kis vígjátéka „A mama szeme” kerül színpadra. A hangverseny iránt természetesen rendkívül nagy az érdeklődés és sokan lesznek, akik helyhez nem juthatnak.

— **Követhető példa.** Kuszko István, az 1848—49. Tört. Lapok szerkesztője, takarékpénztári könyvben 50 frtot adott át, mint alapítványt, a márcz. 15. bizottságnak. Kikötötte, hogy ez összeg kamatait minden év márczius 15-én egy összegben levő 1848—49-es honvéd pillanatnyi segélyezésére fordítsák, s ha majd erre nem lesz szükség, akkor a tőkét, melyet ha módjában álland növelni szándékozik, és annak kamatait a márcz. 15. eszméket megörökítő szoborra kívánja fordítani. A ki ismeri a szegény, sir szélén álló inséggel küzdő agg honvédek nyomorát, s a ki tudja a segélyezés mize-riáit, az megtudja itélni ennek az alapítványának az új mutatóját is, melyet szó nélkül kellene, hogy kövessenek azok, a kiknek az isten néhány száz-szorosan, vagy néhány ezerszeresen többet adott. A márcz. 15. bizottság halálával fogadta az adományt, s In-czédi Samu ezredet és Nedoroszték János honvédekért kérte fel megjelölni azt a sze-

gény honvédet, a ki most márcz. 15-én az első 2 frt 50 krt kitevő pillanatnyi segélyt megkapja.

— **Meghívó.** Az Egyetemi Kör 1893 febr. 22-én (szórván) d. n. 6 órakor saját helyiségeken közgyűlést tart, melyre a tagokat tisztelettel meghívjuk. Targyisorozat: Ugyrend letargyalása 2. Elnök, I. alelnök s több választmányi tag választatá a 3. indítványok, interpellációk. Kolozsvárt, 1893. febr. 20. Koczian Lajos II. alelnök, helyettes elnök; Kőr Ferencz főtitkár.

— **A Báthory-ház.** A Kárpát-egyetlenek a „Báthory-ház” című ciklikunkre adott válaszára ciklikirónktól ma czáfólo feleletet kaptunk, melyet lapunk holnapi számában közölünk.

— **Gyászír.** A kolozsvári Ferencz-rendi zárdának szomorú gyásza van. Egy derék, munkás, vallásos, hazafias és minden tekintetben érdemes tagja hunyt el tegnapelőtt Nagyt. Andrásy Pál Raphaelen. Istennek e derék szolgálja 1848-ban karddal védte hazájának szent szabadságát épen úgy a mint később vallásos és munkás étellel vált hasznára hazájának. Szabadságszeretétéért és hazája iránti rajongásáért egy izben már a bitó alatt állt, de fejedelmi kegy utján börtöni büntetésre változtatták a halálos ítéletet. A rend tagjai a következő gyászjelentést adták ki a boldogultról: Az erdélyi sz. Istvánról címzett sz. ferenczrendi tartomány kolozsvári zárdája s az elhunyt rokonai, szomorú szívvel jelentik, hogy Nagytiszteendő Andrást Pál Raphael ferenczrendi aranymisés áldozat, kiérdemült házfőnök, rendtartományi tiszteletbeli tanácsos, szabadságharcunk egyik sokat szenvedett martyra folyó hó 18-án este 11 órakor, életének 78-ik, szerzetesi fogadalmának 57-ik, áldozó papságának 53-ik évében, vég-lyengülés következtében, a halotti szentégek áhítatos felvétele után elhunyt az Urban. Földi maradványai folyó hó 20-án d. u. 3 órakor fognak a közös sírkertben örök nyugalomra a földmunka reményében elhelyeztetni. Halhatatlan lelkéért f. hó 21-én d. e. 10 órakor az engesztelő szentmise-áldozat a helybeli szent-ferenczrendiek templomában fog az Egk Urának bemutattni.

— **Tisze Pál** könyvére előfizettek Rátosy Katalin, (Bethlen), Dunky Béla és Karácsonyi János.

— **„Garay” pályázat** sorsa dől el minap, volt dolga darabok kritikusainak. Szörnyen perlekedtek, szinte hajba kaptak. Díjat kinek adjunk? Ennek-e, vagy annak? — Végre egy darabtól szörnyen megijedtek, oly fenyegetőleg szól a czime ennek, s monák: ilyen darab még sincs egy sem, mint — e, kapja hát a díjat ez a „Cinemintye!” — Elbusult e szóra népszimű egy nehány, köztöttük sirdogált a „Fogadott leány.” Bár megdicsérték, hogy takaros aszentem s tud-tul isadták ezt az országnak menten. Hallva ezt a dolgot a szüle-gazdájá, a kinek eddig is nagy gondja volt rája, — dicsőő uraknak fellelegrafálta, hogy az a „fogadott”, az az ő leánya! Bücsöltes nevé alátá tiszán: Vagyok de eadem Némös Főris István vagy — a hogy ismernek, nem István, de Pista, huszár — az irgalmát! és théatralista. — Meg jöve felülről nyom-ban a felelet: Küldjön jövrőre is még vagy egy gyereket; ha ennél is jobb lesz, ime felfogadjuk, hogy a díjat akkor menten annak adjuk.

— **Jégaszalás.** Kolozsvár belváros területén most foly a jégaszalás. Nem is annyira jégaszalás ez, mint a piszoknak a téli hulladéknak a város közötti elrohasztása. A hatóság ugyanis az utcákon felfagyott mosogató levét és másféle szennyvizet egyszerűen felvágatja és az utcák középre szór-atja. Itt aztán a jég elolvad, a víz elfoly és megmarad a piszok és a dögletes szenny. Ilyen intézkedést csak Kolozsvárt lehet találni, a hol a hatóság csak az orráig lát, de még addig is ritkán. Azon utcákban, hol most foly a jégaszalás, nem lehet járni az undok büztől. És mind annak dacára, hogy a kolera még sincs leppang a fővárosban, nálunk a köztisztaság szégyenletes módon van elhanyagolva. A szűk utcák úgy néznek ki, mintha az ember Afrikában járna, ahol nem Deák Pál csinálja a rendet, hanem a sene-gambiai Kaczkai. Mikor pedig olvadás van, az átjárókon lehetetlen közlekedni annyira megnő utcahosszat az árvíz. Ez nem a hatóság hibája ugyan, de azért ez is hiba és azt mutatja, hogy Kolozsvár utcáinak csatornázása nem volna valami kárba vesztett mulatság.

— **A királyné és Kossuth.** Erzsébet királynő tegnap, mint levelezőnk táviratozza, Ventemigliából Turinba érkezett. Szép, verőfényes nap volt s az olasz égből sötétes tiszta kékje mosolyogva hirdette a közeledő tavasz ragyogó derűjét. A királyné vágy fogta el, hogy a kellemes napon gyalog bejárja a várost, melyet még eohasem látott, de a melyről sok szöpet hallott már. Meg-nézte a muzeumokat, a nevezetesebb épületeket, a régi érdekes házakat, melyek elmúlt századok reliquiái, aztán mire sem ügyelve, utcából be, utcára ki, tovább sétált gyalog. Egyszerre épp a Via dei Millén fordultak

be, a királynő císerónéje megáll s egyszerű igénytelen házra rámutatva, így szól: — Ez a Kossuth háza. A királyné hosszasan nézte a házat, melynek egyik első emeleti ablakánál egy ősz szakállú férfiú nézett ki az utcára, aki talán elgondolkodott azon, vajjon ki lehet az a fekete ruhás asszony, a ki oly szerény lakását nézi, nézi...

— **A király ajándéka a pápának.** A Vatikánban elterjedt hírek szerint: I. Ferencz József király a pápának püspöki jubileumára 100.000 frankot ajándékozott arra czélra, hogy a vatikáni könyvtár kiegészítésék. Az ajándékot hírszerint Grubissich osztrájtanácsos vitte Rómába.

Szerkesztőségi üzenetek.

Sz.-Istvánnak. Törszűke miatt ma a beküldött jel-ntést nem használhattuk fel. Holnap az érdekesebb adatokat közölni fogjuk.

M. F. D. G. 23. Leonidas. Holnap a mit csak lehet be fogunk szorítani a közleményekből.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék” eredeti távirata.)

Országgyűlés.

Budapest, febr. 20.

A képviselőházban ma folytatták a tisztviselők fizetésének rendezéséről szóló törvényjavaslat tárgyalását.

A miniszterek fizetéséről szóló szakaszt tárgyalták le, de nem történt semmi följegyzésére méltó esemény.

Wekerle Bécsben.

Bécs, febr. 20.

Wekerlét tegnap 6 Felsége külön kihallgatáson fogadta.

A miniszterelnök betérjesszette jóváhagyás végett a zsidó vallás recepciójára és a vallásszabadságra vonatkozó törvényjavaslatot.

A polgári anyakönyvelésről végleges előterjesztést tett, mely törvényjavaslathoz vejele az, hogy csak a szülők vallását kell beiglatni, mert ebből a gyermekek vallása önként következik.

A polgári házasság ügye a jövő tleszakra marad.

Osztrák lap a helyzetről.

Budapest, febr. 20.

Az „Extrapost” jelenti, hogy a magyar kormány a kultusz-budget tárgyalásánál kerülni óhajtja a vallás-politikai vitákat és kompromisszumra törekszik.

Apponyi hajlandó erre, de Eötvös Károly, Ugron Gábor és Polonyi Géza nagyszabású diskussziókat akarnak inscenirozni.

A kormánypárt tagjai közül többen kijelentették, hogy a pártfegyelmeknek nem vethetik alá magukat.

A pápa jubileuma.

Bpest, febr. 20.

XIII-it Leó pápa jubileumát Rómában Bécsben, Budapesten és Európa nagyobb városaiban nagy fénnel ünnepelték meg.

Bleicheröder meghalt.

Bpest, febr. 20.

Berlinből jelentik, hogy Bleicheröder, a híres és gazdag bankár meghalt.

A Rothschild csoportnak egyik hatalmas tagja volt.

A horvátok Kossuthnál.

Budapest, febr. 20.

Kossuth Lajost a napokban három horvát lelkész látogatta meg.

Kossuth a lelkészeknek arról panaszkodott, hogy egy idő óta nagyot hall, de szemeinek állapota — javult.

Katolikus nagygyűlés.

Sopron, febr. 20.

Ma volt itt a nagy katolikus gyűlés, melyen 700-an vettek részt.

A nagygyűlés üdvözlő táviratokat küldött a királynőnek, a pápához, a primáshoz és Zalka győri püspöknek.

A pápa Galimberti nuncius által áldását küldte a gyűlésnek.

A gyűlésen öt fontos határozatot hoztak, egymint:

Katolikus autonomiáról, a nevelés szükségességéről, az egyleti élet szervezéséről, a katolikus sajtóról és a katolikus serelekről.

Délben fényes bankett volt, melyen a polgári házasság és a kormány egyházpolitikája ellen kifakadások történtek.

Felolós szerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Segéd-szerkesztő és kiadólaptulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

H i r d e t é s e k.

Sz. 40—1893.

Alsófehérmegye főispánjától.

főisp.

Pályázati hirdetmény.

Alsófehérmegyeének Nagy-Enyed székhelyével összekötött megyei állatorvosi állása üresedésbe jöven: ezen 450 frt évi fizetéssel és 280 frt úti átalánnyal javadalmazott állásra pályázatot nyitok; s felhívom pályázni kívánókat, hogy az 1893. évi I. t. cz. 9. §-nak IV. pontja értelmében, kellőleg felszerelt folyamodásukat **folyó évi Márczius hó 1-ig** hozzám nyújtsák be.

Nagy-Enyed, 1893. február hó 17-én.

Br. KEMÉNY,
főispán.

Sz. 3690—1892.

195. (1—1)

tkv.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az oklándi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság, közhírré teszi, hogy a sz.-udvarhelyi Székelyegyleti első takarékpénztár végrehajtónak Barabás Áron és Végh Mihály karácsonfalvi lakosok végrehajtást szenvedő elleni 50 frt tőke követelés és járuléki iránti végrehajtási ügyben az oklándi kir. járásbíró területén levő, a karácsonfalvi 482. számú tjkvben felelő alperes Végh Mihály, másik felelő társulajdonos Bágyi Rebi nevére irt 6269. hrsz. fekvő 2 frt; a 161. sz. tjkvben 1 negyed részben alperes, 3 negyed részben Szolga Judith és Végh András társulajdonosok nevére irt A 389. hrsz. 160 frt; 928. hrsz. 7 frt; 1308. hrsz. 14 frt; 1669. hrsz. 11 frt; 1709. hrsz. 2 frt; 2008. hrsz. 1 frt; 2323. hrsz. 2 frt; 3032. hrsz. 2 frt; 3035. hrsz. 3 frt; 3208. hrsz. 3 frt; 3751. hrsz. 3 frt; 3910. hrsz. 9 frt; 4387. hrsz. 1 frt; 4611. hrsz. 4 frt; 4726. hrsz. 2 frt; 4757. hrsz. 1 frt; 4762. hrsz. 2 frt; 5117. hrsz. 7 frt; 5226. hrsz. 5 frt; 5850/1. hrsz. 1 frt; 5957. hrsz. 1 frt; 6216. hrsz. 4 frt; 6268. hrsz. 4 frt; 6284. hrsz. 2 frt; a 478. sz. tjkvből az 575. sz. tjkvbe írt. Benke István javára árt A 1—2. sorsz. fekvők 792 frtnyi; a karácsonfalvi 478. sz. tkv A 5323. hrsz. fekvő 4 frtnyi ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1893. évi Márczius hó 22-ik napján délelőtti 10 órakor, az oklándi telekkönyvi hivatal helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áról is el fognak adni.

Árverezni szándékozik tartozni az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. törv. czikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyi minisiteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kikiáltott kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. czikk 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság.

Oklándon, 1892. évi december hó 26-án.

NAGY DÉNES,
kir. aljbíró.

Sz. 2807—1892.

194. (1—1)

tkv.

H I R D E T M É N Y.

A székely-udvarhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy a sz.-udvarhelyi Székelyegyleti első takarékpénztár végrehajtónak Árvátfalvi Bokor Dénes és Balassa Zsigmond végrehajtást szenvedők ellen 50 frt s jár. s a csatlakozott hitelezők követelése kielégítése végett, ezen kir. törvényszék területéhez tartozó Árvátfalva község 78. számú tjkvben foglalt 251/a, 1021, 1202/a, 1453/b. hrsz. számú ingatlanok; a 49. sz. tjkvben foglalt 90/1, 155, 160, 161, 162, 215/a, 251/1, 282, 371, 505/b, 566, 569/b, 587, 589, 616, 661, 664/a, 705/a, 708/a, 714/a, 899/a, 978/a, 1009, 1054, 1087, 1112, 1133, 1134/a, 1145/a, 1177/a, 1178/a, 1187/1, 1196, 1250, 1266, 1302/b, 1415, 1453/a. hrsz. ingatlanok, s a 18. sz. tjkvben foglalt 403, 711/3, 1079. hrsz. ingatlanok, melyeknek összes becsértéke 359 frt, mely összeg egyszersmind kikiáltási ár is, 1893. évi április hó 25-ik napján délelőtti 9 órakor Árvátfalva község házában megtartandó nyilvános árverésen — a legtöbbet ígérőnek — elfognak adni.

A venni szándékozik a becsárának 10%-át készpénzben vagy óvadékképes papirban kötelesek a kikiáltott kezéhez letenni.

Az árverési további feltételek a hivatalos órák alatt ezen kir. tjkv hatóságánál megtekinthetők.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Sz.-Udvarhelyt, 1892. évi december hó 21-én.

Dr. VOITH GERŐ,
kir. törvényszéki egyesbíró.

!! Üzletfelhagyás miatt tökéletes végkiárusítás !!

GÁMENTZY JÁNOS főtéri üzletének felhagyása miatt

a végeladás

visszavonhatatlanul még csak márczius 15-éig tart.

Minthogy addig az egész áruraktár kiárusítandó, azért az árak ujabban ismét rendkívül mélyen leszállítottak.

Felkérem mindazon tisztelt vevőimet, kiknek üzletemben tartozásuk van, szíveskedjenek azt minél előbb kiegyenlíteni.

Gámentzy János

főtér.

!! Csak Készpénzfizetés mellett !!

Nyomatott Magyar Mihály könyvnyomdájában Kolozvártt, belközép-utca 33. szám.

Pályázat.

A nagy-enyedi ev. ref. Bethlen-kollegium előjárósága a főiskolának halálozás folytán üresedésbe jött **jogügy- és jószágigazgatói állomására** pályázatot hirdet.

J a v a d a l o m:

- 1.) Évi fizetés, évnegyedes előleges részletekben 800 frt.
- 2.) Utazási átalány, évnegyedes előleges részletekben 400 frt.
- 3.) 96 ürköbméter (24 méter öi) I. oszt. tűzifa, évnegyedes előleges részletekben befuvarozva.
- 4.) Szálláspénz 300 frt, esetleg természetben szállás.

Pályázati határnap: **Márczius hó 31.**, s ez ideig a főiskola mélt. előjáróságához címzett s okmányokkal felszerelt folyamodványok beadandók.

170. (3—3)

Bérbe adó,

esetleg

fogadós kerestetik

Mocsra,

a „VERES FOGADÓ“-ba.

Értekezhetni Mocsra, ROSSMANN és ENGEL uraknál.

186. (1—2)

Kiadó

bolthelyiségek

Külmonostor-utca 15. sz. alatt,

tágas, száraz pinczehelyiséggel,
raktárnál igen alkalmas.

Értekezhetni levél által NAGY SÁNDOR jószágfelügyelővel Kozárvártt. u. p. Deés.

182. (3—3)

HÁZ és KERT

— eladó —

Kolozvártt,

Görögtemplom-utca 12. sz.

192. (1—1)

Sz. 510—1893.

Az erd. ev. ref. egyházkerület igazg. tanácsa.

Hirdetmény.

Az egyházkerületünk közalapját képező, Kolozvártt, a Külmagyar-utczában 7. szám alatt fekvő, Maetz-féle házastelkére 88,813 frt 5 kr. költségekben előirányzott bérházakat szándékszunk még ez év folyamán építtetni.

Ezen építkezés fogantatásának árlejtés útján való biztosítása céljából felhívjuk mindazon építő vállalkozókat, a kik ezt elnyerni óhajtanák, hogy az erre vonatkozó és a fennebb irt építési költség után számítandó 5%, vagyis 4440 frt 68 kr. bánatpénzzel, vagy ennek megfelelő óvadékképes papírral ellátott szabályszerű zárt ajánlataikat **folyó évi Márczius hó 1-én déli 12 óráig** hatóságunkhoz (Belkirály-utca 43. szám alatt) beadni szíveskedjenek.

A szobán forgó építésre vonatkozó műszaki művelet és részletes építési feltételek hatóságunk fentírt helyén levő irodai helyiségében a rendes hivatalos órákban megtekinthetők.

Kolozvártt, 1893. február hó 16-iki üléséből.

196. (1—1)

Az erdélyi ev. ref. egyházkerület
igazgató tanácsa.

Kiadó

egy szép úri lakás,

mely áll:

4 szoba, 1 konyha és fürdő-szobából,
kitűnő jó nagy pincze.

Esetleg az egész telek kiadó,

mely áll: 6 szoba, 2 konyha stb.

nagy-buza-utca 4. szám alatt.

Értekezhetni ugyanott.

181. (3—3)

M E G H I V Ó.

Az erzsébetvárosi takarékpénztár részvénytársulat

1892-iki üzletéről

V-ik évi rendes közgyűlését

1893. évi márczius hó 12-én d. u. 3 órától kezdőleg saját helyiségében tartja meg a következő

T Á R G Y S O R O Z A T T A L:

1. Elnöki megnyitás.
2. Három tagu bizottság kinevezése a szavazati jogok igazolásának számbavételére.
3. Ezen bizottságnak jelentése után, — ha a közgyűlés határozatképes, — a közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére 3 tagnak megválasztása.
4. Igazgatósági jelentés az 1892. évi üzletéről zárszámadás és nyermény felosztás előterjesztése.
5. Felügyelő-bizottságnak előterjesztése.
6. Felmentvények megadása.
7. Az alapszabályok 25 §-a alapján az alakulás alkalmával megválasztott vezérigazgató, ügyvezető és pénztárnok, valamint az alapszabályok 26. §-a alapján kilépő, egy igazgatósági tag helyének választás utáni betöltése.
8. Igazgatóságnak javaslata 600 drb. új részvény kibocsátása iránt.
9. Igazgatóságnak javaslata az alapszabályoknak módosítása iránt.

Az alapszabályok 16 §-a szerint: hogy a közgyűlés határozatképes legyen, 201 részvény képviselése megkívánatik. A szavazati jog akár személyesen, akár két tanu által aláírt felhatalmazással ellátott megbízott által, — kinek azonban részvényesnek kell lenni, — gyakorolható, ily meghatalmazást azonban csak távol levő vagy meg nem jelenhető részvényesek adhatnak. — Nő részvényesek csak felhatalmazott által, gondnokság vagy gyámság alattiak gondnokuk vagy gyámjuk, illetőleg ezek felhatalmazottjai által, erkölcsi testületek megbízottjai által gyakorolhatják szavazati jogukat; ez utóbbi esetben nem kívánatik, hogy a megbízott részvényes legyen.

Ennélfogva a t. részvényesek értesítetnek, miszerint szavazati joguk gyakorolhatása végett „Igazoló jegyzőket”, — a törzskönyvi kivonat szerint — részvény bemutatás nélkül 1893. évi márczius 8., 9., 10. és 11. napjain a délelőtti hivatalos órák alatt átvethetik.

Erzsébetváros, 1893. évi február 12-én.

Dr. ISSEKUTZ GYÖZÖ,

vezérigazgató.

174. (3—3)

AVEDIK LUKÁCS,

SZENKOVITS LAJOS,

könyvezető, jegyző.